

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет фізичного виховання і спорту
Кафедра спортивно-педагогічних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія фізичної культури

Перший (бакалаврський) рівень
Освітня програма Фізична культура і спорт
Спеціальність 017 Фізична культура і спорт
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
спортивно-педагогічних дисциплін
Протокол № 1 від “28” серпня 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія фізичної культури
Викладач	Тягур Роман Степанович
Контактний телефон викладача	+380969198380
E-mail викладача	tyagur.roman@gmail.com
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації здійснюються згідно розкладу, який затверджується на кафедрі спортивно- педагогічних дисциплін на початку семестру. Асинхронна комунікація здійснюється впродовж усього періоду вивчення дисципліни, в межах робочого часу на www.d-learn.pnu.edu.ua

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна призначена для студентів I (бакалаврського) рівня спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» та покликана прищепити студентам знання про генезис фізичної культури і спорту в Україні, зарубіжних країнах; поширення вправ, засобів, форм, методів, ідей, теорій і систем фізичного виховання; вміння розглядати їх в історичному аспекті суспільно-політичних, економічних процесів на всіх етапах розвитку людського суспільства. На основі співставлення та аналізу нагромадженого історичного досвіду, шляхів розвитку фізичної культури і спорту використовувати його в сучасній практиці фізичного виховання і спорту України. Сформувати систему знань у студентів щодо витоків, закономірностей і специфічних принципів розвитку олімпійського руху, розвивати професійну самосвідомість, виховувати морально-етичні та ідейно-патріотичні переконання майбутніх фахівців, прищеплювати усвідомлення причетності до світової історичної спадщини

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Формувати систему знань щодо виникнення і розвитку засобів, форм, методів, ідей та теорій фізичного виховання і спорту; розвивати професійну самосвідомість майбутніх фахівців; виховувати морально-етичні та ідейно-патріотичні переконання фахівців, усвідомлення причетності до світової історичної спадщини та традицій в галузі фізичної культури; навчити практичних навичок роботи з історичною і науковою літературою, критичного осмислення документів та першоджерел; прищеплювати фахівцям навички наукового аналізу, що забезпечать самостійне осмислення закономірностей історичного розвитку фізичної культури і спорту; сформувати вміння застосовувати набуті знання у професійній діяльності,

для орієнтації в сучасних тенденціях розвитку фізичної культури та спорту, оцінки спортивних явищ і подій.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність - бакалавр фізичної культури і спорту здатний розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фізичної культури і спорту, у тренерській діяльності в обраному виді спорту, та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних та методичних аспектів з фізичного виховання і спорту.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК11. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність до критичного осмислення проблем у сфері фізичної культури і спорту, оригінального мислення та проведення досліджень.

СК6. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення та саморефлексії для успішної професіоналізації у сфері фізичної культури і спорту.

Програмні результати навчання

ПРН1. Аналізувати особливості, протиріччя та перспектива розвитку сучасної сфери фізичної культури і спорту, критичні проблеми у галузі та на межі галузей знань.

ПРН12. Аналізувати процеси становлення та розвитку різних напрямів спорту, олімпійського руху та олімпійської освіти на міжнародному та національному рівнях.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни			
Форма заняття	Загальна кількість годин 90		
лекції	12		
семінарські заняття	18		
самостійна робота	60		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
1	017 Фізична культура і спорт	1	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Теми	К-сть лекцій (год)	К-сть семінарів (год.)	Самостійна робота (год.)
Тема 1. Історія фізичної культури як навчальна та наукова дисципліна	2	2	10
Тема 2. Фізична культура у родовому суспільстві (3 млн. – 4 тис. р. до н. е.).	2	2	10
Тема 3. Фізична культура країн Стародавнього Сходу, Античної Греції, Риму, Північного Причорномор'я, стародавніх слов'ян	2	4	10
Тема 4. Фізична культура в епоху феодалізму (476–1492 рр.) .	2	2	10
Тема 5. Фізична культура у перший період нової історії (1492–1783 рр.).	2	4	10
Тема 6. Фізична культура у другий період нової історії (1775/1783–1914/1918 рр.). Виникнення національних систем фізичного виховання.	2	4	10
Всього	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Шкала оцінювання		
	<i>Університетська</i>	<i>Національна</i>	<i>ECTS</i>
	90-100	зараховано	A
	80-89		B
	70-79		C
	60-69		D
	50-59		E
	26-49	Не зараховано	FX
1-25	F		
	<p style="text-align: center;">Оцінювання здійснюється відповідно до:</p> <p style="text-align: center;">Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.):</p> <p style="text-align: center;">Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (наказ ректора Прикарпатського національного</p>		

університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309)

Система оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни включає поточний та семестровий контроль знань. При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, результати виконання і захисту практичних робіт, експрес-контролю у формі тестів тощо. Оцінювання успішності студентів на практичних заняттях відбувається за 100 бальною шкалою. Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із суми балів, набраних під час семестру і максимально може становити 100 балів.

Сума балів, набрана під час семестру, складається із оцінок за практичні заняття (70), контроль самостійної роботи (КСР) - 20 та додаткового результату (10) .

Максимальна кількість балів, який студент може отримати за роботу на практичних заняттях протягом семестру 70 (оцінка виставляється у 100- бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,7)

Максимальна кількість балів, які студент може отримати за самостійну роботу (КСР) - 20 (оцінка виставляється у 100- бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,2, відповідно максимальний бал за самостійну роботу може скласти 20 балів);

Максимальна кількість балів, які студент може отримати як додатковий результат (підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів, повідомлень, презентацій і т.д.) - 10 (оцінка виставляється у 100- бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,1, відповідно максимальний бал може скласти 10 балів).

Оцінювання презентацій відбувається наступним чином:

Відмінно 100–90. У презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю.

Добре 89-80. Презентація має задовольняти всім критеріям нижчого рівня і одному або двом таким: відображає глибокий пошук при дослідженні та застосування навичок мислення високого рівня; показує явне поглиблення та розуміння теми; притягує увагу аудиторії.

	<p>Добре 79-70. Проект має чіткі цілі, відповідні темі. Включена інформація добута із різноманітних джерел. Проект корисний не тільки для студентів, які його створили.</p> <p>Задовільно 69-60. Проект представляє інформацію, структуровану у формі опорного конспекту, зрозумілу для аудиторії. Зроблений акцент на важливих питаннях.</p> <p>Задовільно 59-50. Проект сфокусований на темі, але не висвітлює її. Наявна певна організаційна структура, але вона не явна з показу. Можуть бути фактичні помилки чи незрозумілості, але вони не значні.</p> <p>Незадовільно 49–25, 24–1. Проект здається випадковим, нашвидку зробленим, чи незакінченим. Наявні значні фактичні помилки, незрозумілості та нерозуміння теми.</p> <p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу.</p> <p>Також за рішенням кафедри теорії та методики фізичної культури студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 4.</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Письмово виконуються контрольні роботи, які проводяться у вигляді тестового контролю рівня знань студентів на паперових носіях (або в системі дистанційного навчання). Під час контрольної роботи студент отримує 25-50 тестів, на розв’язання кожного з яких надається 1 хвилина.</p> <p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою у % правильних відповідей.</p>

Практичні
заняття

Оцінювання відповідей студентів на практичних заняттях відбувається за 100 бальною шкалою.

90-100 балів – Студент має глибокі знання з тем практичних занять. Відповідь змістовна, ґрунтовна та відповідає вимогам. При підготовці до заняття студент використовував творчий підхід, не обмежуючись тільки матеріалами підручника або лекції. Під час практичного заняття студент активно приймає участь в дискусіях та доповнює відповіді інших. Протягом відповіді активно використовує приклади для кращого розуміння матеріалу. Під час заняття вдало поєднує теоретичні знання та практичні вміння з даної дисципліни. Приймає активну участь у розв'язанні ситуаційних задач.

80-89 балів – Студент має міцні ґрунтовні знання. Відповідь змістовна та відповідає вимогам. При підготовці до заняття студент не обмежується тільки матеріалами лекції. Під час практичного заняття студент приймає участь при обговоренні поставленого питання. Протягом відповіді може використати приклади для кращого розуміння матеріалу. Проте існують незначні неточності, пропуски, помилки (не більше однієї – двох) та недостатній досвід у творчому застосуванні умінь і навичок; власне ставлення студента висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності; писемне мовлення добре. (Знання – копії, алгоритмічний рівень).

70-79 балів – Студент знає програмний матеріал. Відповідь відповідає вимогам. Студент своєчасно готується до заняття. Під час заняття студент відповідає на поставлені запитання. Проте існують проблеми з інтерпретацією прикладів з практичної діяльності (при розв'язанні ситуаційних задач). Проте існують неточності, пропуски, помилки (не більше трьох – чотирьох) та недостатній досвід у творчому застосуванні умінь і навичок; Існують певні помилки в трактуванні практичного значення ситуації, що розглядається.

60-69 балів – студент володіє лише окремими знаннями, уміннями і навичками, порушує логіку викладу, аргументація слабка, є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках, наявні помітні прогалини, писемне мовлення спрощене (Знання – знайомства). Може відповідати на окремі поставлені запитання. При формулюванні базових термінів допускає помилки. При обговоренні інших питань практичного заняття не приймає активної участі і не може навести приклади застосування матеріалу на практиці та розв'язує ситуаційні завдання з допомогою викладача.

50-59 балів – Студент, має уявлення про поставлене питання, але його знання мають фрагментарний характер. При розкритті термінів допускає значні помилки. Має певні

	<p>прогалини в інших темах, на яких базується матеріал практичного заняття та розв'язує ситуаційні задачі з допомогою викладача.</p> <p><i>25–49 балів</i> – Студент має фрагментарні знання, не володіє програмним матеріалом. Відповіді на всі поставлені запитання не повні або взагалі відсутні. При відповіді часто зупиняється і не може відповідати на додаткові запитання. Не в змозі розв'язувати ситуаційні задачі навіть з допомогою викладача.</p> <p><i>менше 25 балів</i> – Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працює в аудиторії, не готовий відповідати на будь-яке запитання з теми практичного заняття або розв'язувати ситуаційні задачі.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Студент допускається до підсумкового контролю за умови:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) виконання всіх видів робіт, передбачених програмою навчальної дисципліни: виконання усіх практичних робіт згідно протоколів; виконання контрольних робіт на 50 і більше балів; здачі КСР на 50 і більше балів. 2) відпрацювання пропущених занять. <p>Якщо за час вивчення дисципліни студент набрав не менше 50 балів залік виставляється автоматично за результатами роботи на практичних заняттях.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Екзамен. Оцінці за 100-бальною шкалою від 50 до 100 балів відповідає оцінка «зараховано» за державною шкалою, а оцінці від 0 до 49 балів – «не зараховано».</p> <p><i>90-100 балів</i> – Студент має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного і практичного курсу, вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми навчальної дисципліни, її мету та завдання. Вміє застосовувати здобуті практичні та теоретичні знання в усіх видах професійної діяльності. Не допускає помилок під час виконання різних практичних завдань, чітко знає методiku дослідження та визначення різних складових та тем навчальної дисципліни.</p> <p><i>80-89 балів</i> – Студент має міцні ґрунтовні знання, виконує теоретичну і практичну роботу без помилок, але може допустити незначні помилки при виконанні залікових завдань, та самостійному виконанні розрахункових робіт.</p> <p><i>70-79 балів</i> – Студент знає програмний матеріал повністю, має практичні навички щодо виконання ситуаційних завдань, але не вміє самостійно і творчо мислити, не може вийти за межі теми.</p> <p><i>60-69 балів</i> – Студент знає основні теми курсу, але його знання мають загальний характер. Вміє дати узагальнюючу характеристику стосовно різних ситуаційних завдань. Володіє</p>

	<p>знаннями і вміннями не в повному обсязі.</p> <p><i>50-59 балів</i> – Студент знає основні теми курсу, але його знання мають загальний характер. Має прогалини в теоретичному курсі та в практичних вміннях та навичках.</p> <p><i>25–49 балів</i> з можливістю повторного складання. Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Практичні вміння та навички сформовані на примітивному рівні.</p> <p><i>менше 25 балів</i> – з обов’язковим повторним вивченням дисципліни.</p> <p>Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.</p>
--	--

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	<p>Письмово виконуються контрольні роботи, які проводяться у вигляді тестового контролю рівня знань студентів на паперових носіях (або в системі дистанційного навчання). Під час контрольної роботи студент отримує 25-50 тестів, на розв’язання кожного з яких надається 1 хвилина. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою у % правильних відповідей.</p>
Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на низці положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <p>Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</p> <p>Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника</p> <p>Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</p> <p>Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</p> <p>Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</p>

	<p><u>Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”</u>.</p> <p>Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/</p>
Відвідування занять	<p>Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається <u>Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.)</u>:</p> <p>Пропуски семінарських, практичних, лабораторних занять відпрацьовуються в обов’язковому порядку. Студент зобов’язаний відпрацювати пропущене заняття, щоб бути допущеним до здачі екзамену.</p> <p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується <u>«Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»</u> (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. №309) – стор. 7.</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується <u>«Положення про визнання результатів навчання»</u>.</p>

8. Рекомендована літера

1. Балущок В.Г. Обряди ініціації українців та давніх слов’ян. Львів – Нью-Йорк : Видавництво М. П. Коць, 2020. 85–101 с.
2. Бондар А.С., Приходько Г.І. Історія фізичної культури: навч. посібн. Харків: ХДАФК, 2019. 220 с.
3. Вацеба О. М. Нариси з історії західноукраїнського спортивного руху: монографія. Івано-Франківськ : Лілея - НВ, 1997. 232 с.
4. Вербицький В.А., Бондаренко І.Г. Історія фізичної культури та спорту в Україні: навч. посібн. Миколаїв: ЧДУ ім. Петра Могили, 2020. 340 с.
5. Гнатюк В. Народні оповідання про опришків :Етнографічний збірник. Львів, 1910. т. XXVI.
6. Донесення венеціанця Альберта Віміна про козаків і Богдана

Хмельницького. Київська старовина. № 1. 1900.

7. Енциклопедія олімпійського спорту в запитаннях і відповідях / за ред. Булатової М. М.. К. : Олімпійська л-ра, 2009. 400 с.
8. Закон України “Про фізичну культуру і спорт”. К., 1994. 22 с.
9. Каляндрук Т. Згадки козацьких характерників. Львів : ЛА “Піраміда”, 2019. 8 с.
10. Каляндрук Т. Таємниці бойових мистецтв України .Львів : ЛА “Піраміда”, 2003. 275 с.
11. Кащенко А. Оповідання про славне Військо Запорозьке Низове. Дніпропетровськ : Січ, 1991. 320 с.
12. Літопис руський / пер. з давньорус. Л. Є. Махновця ; відп. ред. О. В. Мишанич. К. : Дніпро, 1989. 237 с.
13. Мандзяк О.С. Воїнсько-фізичне виховання аріїв. Народні ігри в практиці українських бойових мистецтв. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 208 с.
14. Олімпійська хартія: Міжнародний олімпійський комітет. К.: Олімпійська л-ра, 1999. 96 с.
15. Пилат В. С. Бойовий гопак . Львів : Галицька Січ, 1994. 281 с.
16. Попеску І .К. Малий античний олімпійський словник. К. : Олімпійська л-ра, 1999. 142 с.
17. Приступа Є. Народна фізична культура українців. Львів , 1995. 254 с..
18. Сірополко С. Історія освіти на Україні. Львів, 1937. 5–9 с.
19. Тягур Р.С. Жінки в олімпійському спорті. Вісник Прикарпатського університету. Фізична культура. Вип. І. 2005. 16-23 с.
20. Тягур Р.С. Дутчак М.В. Ігри ХХІХ Олімпіади: підсумки, складові українського феномену та уроки для національної збірної України. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. №9. С. 46-54.
21. Тягур Р. С. Історія олімпійського руху : базові терміни, таблиці, схеми .Івано-Франківськ, Видавець В. Дяків. 2020. 275 с.
22. Тягур Р. С., Тягур Т. Р. Історія фізичної культури і олімпійського руху: словник термінів. Івано-Франківськ : Видавець В. Дяків, 2021. 374 с.
23. Тягур Р. С., Тягур Т. Р. Історія фізичної культури і олімпійського руху:180 базових термінів. Івано-Франківськ : Видавець В. Дяків, 2019. 115 с.
24. Тягур Р. С. Історія фізичної культури і спорту : курс лекцій .Івано-Франківськ : Видавець В. Дяків, 2019. 276 с.
25. Тягур Р. С. Історія фізичної культури і спорту : навчально-методичний посібник . Івано-Франківськ :ТзОВВГЦ «Просвіта», 2023. 125 с.
26. Тягур Р. С. Історія фізичної культури : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : ТзОВВГЦ «Просвіта», 2023. 124 с.
27. Філь С. М., Худолій О. М., Малка Г. В. Історія фізичної культури : навчальний посібник . Харків : “ОВС”, 2003. 160 с.
28. Цьось А.В. Історія фізичного виховання на теренах України з найдавніших часів до початку ХІХ ст.: навч. посібн. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. 456 с.
29. Школа О.М., Золочевський В.В. Історія фізичної культури: навч. посібн. Харків: ХГПА, 2013. 217 с.

Викладач: кандидат педагогічних наук, доцент Тягур Роман Степанович